

10 Temmuz 2009

SERVİS NOTU

- Kimden** : Saren Akseli, Cenk İleri, DıŐ İliŐkiler ve Protokol Müdürlüğü
- Kime** : Erdoğan Sakal, DıŐ İliŐkiler ve Protokol Müdürü Vekili
- Konu** : 29 Haziran - 3 Temmuz 2008 tarihleri arasında Litvanya'nın başkenti Vilnius'ta düzenlenen Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı Parlamenter Asamblesi (AGİTPA) 18. Genel Kurulu
- Dağıtım** : TBMM Başkanı Köksal Toptan, AB Uyum Komisyonu Başkanı YaŐar YakıŐ, Dışişleri Komisyonu Başkanı Murat Mercan, AAPA Türk Grubu Başkanı ve AGİTPA Türk Grubu üyesi Zeynep Dağı, AGİTPA Türk Grubu Başkanı Alaattin Büyükkaya, AKPM Türk Grubu Başkanı Mevlüt Çavuşoğlu, Asya Parlamentoları Asamblesi (APA) Türk Grubu Başkanı ve AGİTPA Türk Grubu üyesi A. Emin Önen, Akdeniz Parlamenter Asamblesi (APA) Türk Grubu Başkanı AŐkın Asan, İKÖPAB Türk Grubu Başkanı İrfan Gündüz, KEİPA Türk Grubu Başkanı Kemalettin GöktaŐ, NATOPA Türk Grubu Başkanı Vahit Erdem, AGİTPA Türk Grubu Üyeleri, Dışişleri Bakanlığı (USGY)

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı Parlamenter Asamblesi (AGİTPA) 18. Genel Kurulu, “**AGİT: Yeni Güvenlik Tehditleri’ni Ele Alıyor**” temasıyla, 29 Haziran-3 Temmuz 2009 tarihleri arasında Litvanya'nın başkenti Vilnius'ta düzenlenmiŐtir. AGİTPA üyesi 56 ülkenin 48’inden yaklaşık 270 milletvekilinin katıldığı toplantılarda ülkemizi; **AGİTPA Türk Grubu Başkanı, İstanbul Milletvekili Dr. Alaattin Büyükkaya, AGİTPA Türk Grubu üyelerinden Afyon Milletvekili Abdülkadir Akcan, Ankara Milletvekili Doğ. Dr. Zeynep Dağı, İstanbul Milletvekili Canan Kalsın, İzmir Milletvekili Prof. Dr. OĞuz Oyan, Karabük Milletvekili Dr. Mustafa Ünal ve Şanlıurfa Milletvekili A. Emin Önen** temsil etmiştir.

29 Haziran 2009 günü gerçekleştirilen ve AGİTPA Başkanı, Başkan Yardımcıları ve 48 üye ülkenin Delegasyon Başkanlarının katıldığı **Daimi Komite toplantısında ülkemizi AGİTPA Türk Grubu Başkanı Dr. Alaattin Büyükkaya** temsil etmiştir. Toplantıda; AGİTPA Başkanı Joao Soares'in açılış konuşmasından sonra AGİTPA Genel Sekreteri, Saymanı, Alt-Komite Başkanları ve Özel Temsilciler görev alanlarıyla ilgili bilgiler vermiŐlerdir. Ayrıca, çeşitli ülkelerde yapılan seçimlerle ilgili olarak da misyon başkanları bilgiler vermiŐ, önümüzdeki dönemde düzenlenecek toplantılar ve yapılacak seçim gözlem faaliyetleri ile ilgili müzakerelerde bulunulmuŐtur.

Asamble Genel Sekreteri Spencer Oliver'in raporunu takiben seçim gözlem görevlerine ilişkin olarak sırasıyla; Makedonya Başkanlık Seçimleri ile Karadağ ve Moldova Parlamento Seçimleri hakkında misyon başkanları raporlarını sunmuşlardır. Ayrıca Sayın Soares, 23 Temmuz'da Kırgızistan'da ve 29 Temmuz'da da Moldova'da yapılacak seçimlerden davet aldıklarını üyelere duyurmuştur. AGİTPA Saymanı Hans Raidel, mevcut finansal durum ve yıllık katkı payları ile ilgili bilgi sunmuş ve 2009-2010 Mali Yılına ait bütçe oylanarak kabul edilmiştir.

AGİTPA Özel Temsilcilerinden; Akdeniz İşleri konusunda Özel Temsilci ABD'li Hastings, Güney Doğu Avrupa konusundaki Özel Temsilci Sloven Battelli, Yukarı Karabağ konusundaki Özel Temsilci İsveçli Lenmarker, Orta Asya konusundaki Özel Temsilci Finlandiyalı Kiljunen ve son olarak da Organize Suçlarla Mücadele konusunda Özel Temsilci İtalyan Vizzini raporlarını sunmuşlardır.

Asamble Başkanı Joao Soares, AGİTPA İçtüzüğüne göre üye ülkeler tarafından önerilen ve yeterli imza sayısını toplayan 24 adet Ek Karar Tasarısı ve bunlardan hangilerinin ilgili komitelerde ve hangilerinin Genel Kurul çalışmaları sırasında görüşüleceğine dair bilgi vermiştir.

Daimi Komite'de ayrıca; AGİTPA Sonbahar Toplantıları'nın 9-12 Ekim 2009 tarihlerinde Yunanistan'ın Atina şehrinde, Kış Genel Kurulunun 18-19 Şubat 2010 tarihlerinde Avusturya'nın Viyana şehrinde, 19. Genel Kurulun 6-10 Temmuz 2010 tarihlerinde Norveç'in Oslo şehrinde ve son olarak da 2010 yılındaki AGİTPA Sonbahar Toplantıları'nın İtalya'da yapılmasına karar verilmiştir.

AGİTPA Başkan Yardımcısı ve İçtüzük ile ilgili Alt Komite Başkanı Pia Christmas Moller, İçtüzük'te yapılması öngörülen değişiklik önerileri konusunda yapılan çalışmalar ile ilgili Daimi Komite'ye bilgi vermiştir, yapılan müzakereler sonunda erken oy kullanma ve AGİTPA içinde daha fazla cinsiyet eşitliğinin sağlanması amacını da içeren değişiklik önerileri oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Aynı gün öğleden sonra yapılan AGİTPA 18. Genel Kurul toplantısının açılış konuşmaları; AGİTPA Başkanı Joao Soares, Litvanya Cumhurbaşkanı Valdas Adamkus, Litvanya Meclis Başkanı Arunas Valinskas, Litvanya Başbakanı Andrius Kubilius, Batı Avrupa Birliği Parlamenter Asamblesi Başkanı Robert Walter ve Avrupa Parlamentosu Başkanvekili Manuel Dos Santos tarafından yapılmıştır. Ardından Cinsiyet Eşitliği konusundaki Özel Temsilci Tone Tingsgard, kadınların Asamble içerisinde ve seçim süreçlerinde daha aktif rol almaları ve kadınların iş sektöründe daha fazla istihdam ettirilmeleri hususunda siyasi iradeye ihtiyaç duyulduğu konularını içeren raporunu sunmuştur, ayrıca 1 Temmuz 2009 günü Cinsiyet Eşitliği konusunda bir çalışma yemeği düzenlenmiş ve bu yemekte AGİT Kıdemli Danışmanı Jamila Seftaoui ve Litvanya Ombudsmanı Ausrine Burneikiene kadınların hakları ve çalışma dünyasında karşılaştıkları zorlukları istatistiki verilere dayanarak anlatmışlardır. Yemek sırasında **AGİTPA Türk Grubu üyesi, İstanbul Milletvekili Canan Kalsın da "Cinsiyet Eşitliği" konusunda bir konuşma yapmıştır. (Ek 1)**

30 Haziran 2009 sabahı yapılan **Özel Genel Kurul Toplantısı'nda;** AGİTPA Başkanı Soares, Litvanya Dışişleri Bakanı Vygaudas Usackas ile AGİT Dönem Başkanı ve Yunanistan Dışişleri Bakanı Dora Bakoyannis birer konuşma yapmışlardır. Sayın Bakoyannis yapmış olduğu konuşmasında özetle; AGİT taahhütlerinin ekonomik ve çevresel boyutlarının

katılımcı Devletlerce tam olarak yerine getirilmesinin önemini, Gürcistan'da istikrarın ve güvenliğin yeniden inşasının sağlanması gerektiğini, Gürcistan'da AGİT'in geniş şumullü mevcudiyeti ve bölgede aktif olarak görev alma istekliliği ile ilgili bir düşünce olmakla birlikte henüz herhangi bir karara varılmadığından konuyla ilgili müzakerelerin devam ettiğini, ekonomik krizin AGİT bölgesinde ve dünyanın diğer yerlerinde de hissedildiğini, toplumlarda ekonomik krizin istikrarsızlığın yeni formlarını doğurabileceğini, bunun da enerji güvenliği problemi ve göçmenlerin kontrolsüz dolaşımı gibi konulara sebebiyet verdiğini vurgulamıştır.

Sayın Bakoyannis, Avrupa güvenliğinin geleceği ile ilgili olarak AGİT üyesi ülkelerin Dışişleri Bakanlarının katılımıyla Korfu'da gerçekleştirilen yüksek seviyeli toplantıda ise, "Avrupa'da Yeni Güvenlik Mimarisi" konusunun ele alındığını, Bakanların geniş kapsamlı ve bölünmez bir güvenliğin önemi ile birlikte uygulamadaki taahhütlerin tam olarak yerine getirilmesinin önemine vurgu yaptıklarını ve güven ve müşterek güvenlik ruhunun yeniden inşa edilmesi için somut adımların atılması konusunda karara vardıklarını ve anılan toplantıyla;

- mevcut yapının korunması ve geliştirilmesi,

- AGİT bölgesindeki müşterek güvenliğin artırılması,

- çatışmaların çözümü ve silahların kontrolü konularının da dahil olduğu mevcut taahhütlerin maksimum ölçüde uygulanmasının başarılmasından ibaret olan üç bölümden oluşan hedefleri bulunan "Korfu Süreci"nin başladığını belirtmiştir.

AGİT Dönem Başkanı ve Yunanistan Dışişleri Bakanı Dora Bakoyannis konuşmasını yaptığı esnada kürsüden, AGİTPA içerisinde yapılacak olan komite seçimleri ve Asamble Başkan Yardımcılığı seçimleri için Yunanistan'ın adayları olan Panayiotis Skandalakis'in Siyasi Komite Başkan Yardımcılığına ve Petros Efthymiou'nun Asamble Başkan Yardımcılığına aleni destek istemiştir.

30 Haziran-2 Temmuz 2009 tarihleri arasında yapılan "Siyasi İşler ve Güvenlik", "Ekonomik İşler, Bilim, Teknoloji ve Çevre" ve "Demokrasi, İnsan Hakları ve İnsani Meseleler" Genel Komite toplantılarında, "AGİT: Yeni Güvenlik Tehditleri'ni Ele Alıyor" teması çerçevesinde üç ayrı karar tasarısı görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Siyasi İşler ve Güvenlik Komitesi

Komite Raportörü İtalyan Riccardo Migliori tarafından hazırlanan raporda özetle; Helsinki Nihai Senedi'nin dayanaklarından bir tanesinin güvenliğin bölünmezliği nosyonu olduğuna işaret ederek güvenliğin pek çok şeyi kapsayan bir konu olduğu ve herhangi tek bir devletin güvenliğini diğerinin zarar göreceği şekilde koruyamayacağı, bugün güvenliğin bölünmezliğinin manasının, geniş çaplı organize suçlar, terörizm, iklim değişikliği, sanal saldırılar ve mali krize karşı ortak bir duruş manasına geldiğini söylerken diğer taraftan da yeni ve temel bir tehdit olarak gıda yetersizliği ve buna bağlı olarak da gıda güvenliğini ele almıştır. 2008 yılında pek çok ülkede ve özellikle Mısır ve Tunus gibi ülkelerde hububat fiyatlarında belirli bir artış yaşandığından bahisle bazı varlıklı ülkelerin ihracatı bloke ettiklerine ve hatta bazı süpermarketlerin tahıl ürünü satın alımlarını sınırladığına işaret

ederek, bütün bunların, tarım ürünlerinin sıvı yakıt olarak kullanımının gıda için kullanımından daha karlı ve popüler olmasından kaynaklandığı ve bu sebeple ekilebilir arazide belirli bir azalma olduğundan bahsedilmektedir.

Raporla ilgili olarak söz alan katılımcılar; gıda yeterliliğinin temel insan haklarından bile daha önemli olduğunun; gıda üretiminin desteklenmesi ve geliştirilmesine atıfta bulunarak biyo-yakıt üretiminden dolayı ekilebilir alanların başka amaçlarla kullanıldığının bundan dolayı da FAO ve BM tarafından yapılan araştırmalara göre dünyada yaklaşık bir milyar insanın açlıkla mücadele ettiğinin ve bir o kadar insanın da kötü beslendiğinin altını defalarca çizmiştir. **AGİTPA Türk Grubu üyesi, İzmir Milletvekili Oğuz Oyan da müzakereler esnasında söz alarak özetle aşağıdaki konuşmayı yapmıştır.**

Orta Doğu'nun petrol zengini ülkeleri de dahil olmak üzere, zengin ve görece zengin ülkelerinin daha az gelişmiş ülkelerde milyonlarca hektarlık alanı gıda ürünleri üretmek üzere sahiplenmelerini ve bu ülkelerin gıda güvenliği alanında büyük bir açığa yol açması durumunu raportörle birlikte kınadığını dile getirerek, agro-yakıtların çevreyi koruduğu, tarımsal kalkınmayı sağladığı ve açlığa çare olduğu etrafında oluşturulan efsanelerin tarımsal ve çevresel gerçeklikler tarafından doğrulanmadığına; buna karşılık trilyonlarca dolarlık bir biyo-yakıt pazarının kurulmasının sadece gıda ve enerji alımının çokuluslu şirketlere yarar sağlamakta olduğuna; genetiği değiştirilmiş bitkileri de içeren biyo-yakıt üretimine eklendiğinde ve genetiği değiştirilmiş organizmaların (GDO) yayılmasının denetimine ilişkin yasal önlemlerin yetersizliği dikkate alındığında gelişmekte olan ülkelerin (GOÜ) yerel tohumlarının yok oluşu sayılmazsa büyük zehirlenme riskleri karşısında olduklarının anlaşıldığına; gelişmekte olan ülkelerin, AB ülkeleri için olduğu kadar sıkı tanımlanmış normlarla genetiği değiştirilmiş organizmaları düzenlemelerinin gerekliliğine dikkat çekmiştir.

Komitede görüşülen ve ABD tarafından sunulan “**Afganistan**” konulu ek karar tasarısına **Türkiye olarak AGİTPA Türk Grubu üyesi, İstanbul Milletvekili Canan Kalsın** tarafından verilen değişiklik önerisi oy çokluğu ile kabul edilerek Vilnius Deklerasyonu'na geçmiştir. Anılan değişiklik önerisinde; *karar tasarımının 13. maddesinde, 2007 yılında Afganistan'da afyon üretiminin bir önceki yıla göre 1/3 oranında artarak en üst seviyeye ulaştığı ve bu durumdan kaygı duyulduğu belirtilmektedir.* Söz konusu ifade doğru olmakla birlikte UNODC tarafından hazırlanan “2008 Annual Poppy Survey in Afganistan” başlıklı raporda 2008 yılında afyon üretiminden doğrudan etkilenen vilayet sayınının 21'den 16'ya düştüğü ve **afyon üretiminin olmadığı vilayet sayısının 13'den 18'e çıktığı** belirtildiğinden, değişiklik önerisi olarak 13. maddeden sonra bu ibarenin (**afyon üretiminin olmadığı vilayet sayısının 13'den 18'e çıktığı**) getirilmesi talep edilmiş ve kabul görmüştür.

Ekonomik İşler, Bilim, Teknoloji ve Çevre Komitesi

Komite raportörü İrlandalı Ivor Callely tarafından hazırlanan Raporda özetle; tüm dünyayı derinden sarsan ekonomik krizde bu sefer sorunların küresel olduğu, 2008 yılında büyüme rakamlarında büyük düşüşler yaşandığı, işsizliğin inanılmaz boyutlarda arttığı, ekonomik krizin siyaset ve güvenliğe etkilerinin de kaçınılmaz olduğu, işgücü göçünün yeni bir olgu olmadığı ve göçün aslında kapsamlı bir güvenlik sorunu yarattığının altı çizilerek, 2009 yılı Mayıs ayında düzenlenen Ekonomi Konferansı ile ilgili bilgi verilmiştir.

Raporda ayrıca, son küresel ekonomik krizin bu tip krizlerle baş edebilmek için yeni bir kurumsal düzenlemenin gerekliliğini ortaya koyduğu, ABD'nin krizin etkilerini azaltmak için olağanüstü tedbirler aldığı, özel bankalarda sorunun büyük olduğu, krizden en çok küçük ve orta ölçekli işletmelerin etkilendiği, hiçbir ülkenin kendi başına ekonomik krizle başa çıkamayacağı, tüm ülkelerin şu aşamada nerede yanlış yaptıklarını incelediği, yapılacak yeni düzenlemelerin etkisinin ne olabileceği ve hangi adımları atmaları gerektiğini araştırdıkları, ayrıca ülkelerin farklı tecrübelerini birbirleriyle paylaşmalarının önemi, ekonomik krizin ülkeler ve şirketlerden çok halkı vurduğu, işsizlik ve fakirliğin tüm dünyada arttığı, krizin uluslararası güvenliği de olumsuz etkilediğine işaret edilmektedir.

Raporun müzakere edilmesinden sonra Taslak Karar Tasarısına çeşitli katılımcı ülkeler tarafından verilen değişiklik önerileri tek tek görüşülmüştür. Türk heyeti tarafından da aşağıdaki değişiklik önerisi verilmiştir.

Ekonomik İşler, Bilim, Teknoloji ve Çevre Komitesi'nin Karar Tasarısı ile ilgili olarak verdiğimiz değişiklik önerisi:

“Mevcut ekonomik krizin göçmenler, göçe zorlananlar ve mültecileri içeren azınlıklar, kadınlar ve genç insanlardan oluşan toplumun en savunmasız üyelerini orantısız bir şekilde etkilediğini kabul ederek” maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesi:

*“Mevcut ekonomik krizin göçmenler, göçe zorlananlar ve mültecileri içeren azınlıklar, kadınlar ve genç insanların **ait olduğu insan gruplarından** oluşan toplumun en savunmasız üyelerini orantısız bir şekilde etkilediğini kabul ederek”*

Taslak Karar Tasarısına ülkemiz tarafından verilen değişiklik önerisini, **AGİTPA Türk Grubu üyesi, Afyon Milletvekili Abdülkadir Akcan** savunmuştur. **Sayın Akcan**, azınlık haklarına yönelik tüm metinlerde “bireylerden” bahsedilirken tanımlamanın bu ifadelerle yapılmakta olması, dolayısıyla kararın uluslararası azınlık hakları metinleriyle uyumlu hale getirilmesinin sağlanması gerekçesiyle öneriyi verdiğimiz vurgulamıştır. Yapılan müzakereler sonrasında yapılan oylamada önerge ağırlıklı çoğunlukla kabul edilmiştir

Demokrasi, İnsan Hakları ve İnsani Meseleler Komitesi

Komite Raportörü Rus Natalia Karpovich tarafından hazırlanan Raporda özetle; ekonomik durgunluk zamanlarında bütün ülkelerde işsizlik, özellikle kadınları ve çocukları hedef alan insan kaçakçılığı, çocuk suçluların sayısının artması, çocuk pornografisi ve pedofili (paedophilia), çocuk sömürüsü ve az ücret ödenmesi dolayısıyla çocuk işçilerin sayısının yaygınlaşması ile gelirleri sadece mevcut maaşlarına endeksli ailelerin üzerinde ağır bir yükün baş göstermekte olduğu, bu problemlerin direkt olarak düşük doğum ve yükselen kürtaj oranı, daha fazla terkedilmiş çocuk gibi diğer sorunları da tetiklediğinden bahisle özel ilgi gerektiren sosyal grupların (kadınlar, çocuklar, yaşlılar vb.) durumları insan haklarına yönelik olarak ele alınmış ve krizin çocuklar ve kadınlar üzerindeki etkileri göz önüne serilmiştir.

Raporun müzakere edilmesi esnasında söz alan **AGİTPA Türk Grubu üyesi, İstanbul Milletvekili Mustafa Ünal özetle;** böylesi önemli bir rapor hazırladığı için Bayan Karpovich'e teşekkür ederek, ekonomik krizin sosyal bir krize dönüştüğünden bahisle burada dikkat çekilen konuların hepsinin krizi tetikleyen yeni tehditler olduğunu öne sürmüş, bütün

bunlara rağmen ekonomik krizi bertaraf etmek amacıyla ortak öneriler oluşturulabileceğine dair iyimserliğini dile getirmiştir.

Komitelerde gerçekleştirilen müzakereler esnasında, Kıbrıs Rum Kesimi Delegasyon Başkanı Skevi Koukouma-Koutra, Türkiye'nin 1974 yılından beri ülkesini işgal ettiğini, BM'nin 541 ve 515. kararlarına atıfta bulunarak iddia etmiştir. Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin hiçbir yasal varlığının sözkonusu olmadığından bahisle, Türk Ordusunun buradaki varlığından duydukları rahatsızlığı dile getirmiştir.

Cevaben söz alan AGİTPA Türk Grubu üyesi, Ankara Milletvekili Zeynep Dağı, Kıbrıs Rum Kesimi Temsilcisi tarafından ileri sürülen iddianın gerçeği yansıtmadığının altını çizerek Türkiye'nin Kıbrıs Adası'nı işgal etmediğini, Kıbrıs Rum Yönetiminin, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin varlığını kabul etmediğini, BM gözetiminde Ada'da uzun soluklu bir anlaşmaya varılabacağına dair ümidimizi koruduğumuz bir dönemde Kıbrıs Rum Kesimi tarafından beklenen yaklaşımın görülmediğini; ayrıca Türkiye'nin çözüme ilişkin olarak Annan Planı'nı destekleyen taraf olduğunu da güçlü bir şekilde vurgulamıştır.

Komitelerdeki Raporların geneli müzakere edildikten ve Taslak Karar Tasarılarına verilen değişiklik önerilerinin tek tek görüşülmesinden sonra değiştirilmiş şekliyle Karar Tasarıları komitelerde oylanmış ve oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

2 Temmuz 2009 günü yapılan Komite çalışmaları sırasında ayrıca; Başkan, Başkan Yardımcısı ve Raportör seçimleri gerçekleştirilmiş ve aşağıda isimleri yer alan üyeler 1 yıllığına anılan görevlere seçilmişlerdir:

Siyasi İşler ve Güvenlik Komitesi

Başkan: Consiglio Di Nino (Kanada)
Başkan Yardımcısı: **Canan Kalsın (Türkiye)**
Raportör: Riccardo Migliori (İtalya)

Ekonomik İşler, Bilim, Teknoloji ve Çevre Komitesi

Başkan: Roland Blum (Fransa)
Başkan Yardımcısı: Ivor Callely (İrlanda)
Raportör: Serhiy Shevchuk (Ukrayna)

Demokrasi, İnsan Hakları ve İnsani Meseleler Komitesi

Başkan: Walburga Habsburg Douglas (İsveç)
Başkan Yardımcısı: Robert Aderholt (ABD)
Raportör: Matteo Mecacci (İtalya)

AGİTPA Türk Grubu üyesi, İstanbul Milletvekili Canan Kalsın, Siyasi İşler ve Güvenlik Komitesi Başkan Yardımcılığına 1 yıllığına seçilmiştir.

Ülkemizin AGİTPA üyeliği boyunca ilk defa komitelerde bir milletvekilimiz görev alacaktır. Siyasi İşler ve Güvenlik Komitesi, AGİTPA bünyesindeki en önemli komitedir. Canan Kalsın ile Türkiye'nin elde ettiği bu pozisyon, ülkemizin AGİTPA içindeki etkinliğini arttıracak gibi uluslararası sahada da Türkiye'nin gücünü pekiştirecektir.

Bu pozisyon için, AGİT Dönem Başkanı ve Yunanistan Dışişleri Bakanı Bakoyannis, kendi adayları Panayiotis Skandalakis için bizzat Genel Kurul kürsüsünden destek isteyen bir konuşma yapmış ancak netice alamamıştır. Adayımız Kalsın, Yunanistan'ın AGİT dönem başkanlığını deruhte ettiği bir dönemde, Yunan rakibine karşı seçimi kazanmıştır. Yaklaşık 38 ülke adayımızı desteklemiştir. Canan Kalsın'ın bir Türk kadını olarak seçilmesi ise ayrı bir başarı olarak yorumlanmaktadır.

2 Temmuz 2009 günü yapılan Genel Kurul Toplantısı'nın genel tartışma bölümünde ülkemiz adına AGİTPA Türk Grubu üyelerinden Afyonkarahisar Milletvekili Abdülkadir Akcan (Ek 2) ve Şanlıurfa Milletvekili A. Emin Önen (Ek 3) birer konuşma yapmışlardır.

3 Temmuz 2009 tarihinde ise, AGİTPA Başkanı, Başkan Yardımcıları ve Saymanı seçimleri gerçekleştirilmiştir.

AGİTPA'nın İçtüzüğüne göre; Başkanlık seçimleri her yıl Temmuz ayında düzenlenen Genel Kurul toplantısı sırasında yapılmakta, Başkan 1 yıllığına seçilmekte ve bir sonraki Genel Kurul toplantısında bir kez daha 1 yıllığına seçilme hakkı bulunmaktadır. Başkanlık seçimlerinin ilk turunda mutlak çoğunluk aranmakta, eğer ilk turda hiçbir aday mutlak çoğunluğu sağlayamazsa ikinci tur, birinci turda en çok oy alan 2 aday arasında gerçekleştirilmektedir, ikinci turda en çok oyu alan aday Başkan olarak ilan edilir.

Mevcut AGİTPA Başkanı Portekizli Joao Soares, 2008 yılında Kazakistan'da düzenlenen Genel Kurul sırasında yapılan seçimlerde 1 yıllığına Başkan seçildiği için yeniden seçilme hakkı bulunmaktaydı, dolayısıyla bu yıl **Başkanlık için zaten tek aday olan Portekizli Joao Soares oylama yapılmaksızın 1 yıllığına yeniden AGİTPA Başkanı seçilmiştir.**

AGİTPA'nın İçtüzüğüne göre; AGİTPA'da her biri 3 yıllığına seçilen 9 Başkan Yardımcısı bulunmaktadır ve her yıl görev süresi dolan 3 Başkan Yardımcılığı için seçim yapılmaktadır, seçilenler 3 yıllığına bu görevi devam ettirirler ve 3 yıl sonra bir kez daha seçilme hakları bulunmaktadır. AGİTPA 18. Genel Kurul toplantısı sırasında, bu yıl görev süresi dolan 3 Başkan Yardımcısından başka, artık AGİTPA üyesi olmayan ABD'li Hilda Solis'in yerine de seçim yapılmıştır.

Boşalan 4 Başkan Yardımcılığı için 4 üye aday olmuş ve yapılan seçimler sonrasında aşağıda isimleri belirtilen adaylar AGİTPA Başkan Yardımcısı olarak seçilmişlerdir.

ADAY	ÜLKESİ
Petros Efthymiou	Yunanistan
Benjamin Cardin	ABD
Charles Gardetto	Monako
Isabel Pozuelo	İspanya

AGİTPA'nın İçtüzüğüne göre; Sayman 2 yıllığına seçilir ve 1 kez daha yeniden seçilme hakkı bulunmaktadır. Mevcut AGİTPA Saymanı Alman Hans RAIDEL, 2007 yılında 2. kez seçildiği için yeniden seçilme hakkı bulunmamaktaydı dolayısıyla bu yıl Saymanlık için tek aday olan **Slovenyalı Roberto Batelli oylama yapılmaksızın 2 yıllığına AGİTPA Saymanı olarak seçilmiştir.**

Aynı gün Genel Kurul Toplantısı'nda ayrıca, İran'daki durum ve tutuklular konusu ele alınmış ve bu meseleye dair bir karar tasarısı "oybirliğiyle" kabul edilmiştir. Sözkonusu karar tasarısı özetle;

AGİTPA'nın sivil özgürlükler ve barışçıl gösteri yapanlara karşı uygulanan şiddetten esef duyduğu; Korfu'daki Avrupa Birliği Dışişleri Bakanlarının "Büyükelçiliklerde çalışan yabancı ve İranlılara rahatsızlık verilmesi ve aşağılanmasına karşı AB ülkelerinin güçlü ve müşterek cevabıyla karşılık verilecektir" beyanatı dikkate alınarak;

AGİT Parlamenter Asamblesi'nin;

- Tahran'daki İngiliz Büyükelçiliğinde çalışan İranlı çalışanların tutuklanmasını kınadığı, İran'da çalışan yabancı ve yerli gazetecilerin tutuklanması ve aşağılanmasını esefle karşıladığı, İran'da devam eden şiddetle ilgili olarak duyduğu derin endişeyi belirttiği ve Korfu'daki AB ülkeleri Dışişleri Bakanlarının diplomatlara rahatsızlık verilmesi ya da aşağılanması ile ilgili açıklamasını desteklediği bildirilmiştir.

Toplantı sırasında üç ayrı komitede gerçekleştirilen görüşmeler neticesinde **AGİTPA Vilnius Bildirisi** adı altında bir sonuç belgesi yayınlanmıştır.

Belgede özetle;

- Helsinki Nihai Senedi'nin önemli sütunlarından biri olan "güvenliğin bölünmezliği" nosyonuna ve bu prensibin güvenliğin kapsayıcı bir konu olduğu anlamından hareketle, herhangi bir Devletin güvenliğinin diğerinin zarar göreceği şekilde korunamayacağı vurgulanarak,

- Bugün “güvenliğin bölünmezliği”nin manasının organize suçlar, çatışma bölgelerindeki yasadışı aktiviteler, terörizm, sanal saldırılar, üretim ve uyuşturucu madde kaçakçılığı, üretimi ile birlikte yasadışı silah transferi ve ekonomik kriz ile geniş çerçeveli mücadeleye karşı ortak bir duruş manasına geldiği akıld tutularak,

-18-20 Nisan 2009 tarihinde İtalya’da gerçekleştirilen G-8 Tarım Bakanları’ndan oluşan ilk toplantıda varılan anlaşmayı ve açlıkla savaşma ve gıda güvenliğini destekleme konusundaki stratejiler üzerindeki kapsamlı konsensusu memnuniyetle karşılayarak,

- AGİT bölgesindeki bazı hükümetlerin düşmesi, sosyal rahatsızlık oluşması ve bazı durumlarda şiddete varan olayların oluşmasını da içeren mevcut global ekonomik krizin ezici etkilerinden derin endişe duyarak,

- Halihazırda yüksek petrol ve gıda fiyatları ve ekonomik sistemlerinin denetimi için yeterli mekanizmaları bulunmayan fakir ülkeleri finansal krizin daha fazla etkilediğinin altını çizerek,

- Mevcut ekonomik krizin göçmenler, göçe zorlananlar ve mültecileri içeren azınlıklar, kadınlar ve genç insanların ait olduğu insan gruplarından oluşan toplumun en savunmasız üyelerini orantısız bir şekilde etkilediğini kabul ederek,

- Mevcut global ekonomik krizin dünyadaki insanlar üzerinde ezici bir etkiye sahip olduğunu kabul ederek,

- Nüfusun savunmasız ve marjinalleşmiş bölümlerinin orantısız olarak krizden etkilendiğinin ve diğerlerinden farklı sıkıntılar çektiğinin altını çizerek,

- Engelliler ve yaşlı insanların ekonomik olarak savunmasız grupları temsil ettiklerini ve kriz zamanlarında özel ilgi istediklerini kabul ederek, katılımcı Devletleri yeterli sosyal koruma sağlanması ve ekonomik bağımlılık riskinin en aza indirilmesi amacıyla yaşlı ve engelli insanları güçlendirmek için gerekli adımları atmaya teşvik ederek,

AGİT Parlamenter Asamblesi;

- Parlamenterleri, insanlar arasındaki açlık ve dengesiz beslenmeyi önlemek amacıyla yeterli vasıtalar, düzenlemeler ve araçlar tesis edilmesine izin veren gıda güvenliği kanunları ve politikaları oluşturmaya teşvik eder,

- Parlamenterlerden, tarım ürünlerinin fiyatındaki artışların durdurulmasına yardımcı olmak amacıyla tedbirler almalarını ve belirli bir fiyat düzenlemesinin sağlanmasını talep eder,

- 2015 yılına kadar dengesiz beslenen nüfusu yarıya indirmek amacıyla düzenlenmiş 1996 yılındaki Gıda Güvenliği konusundaki Roma Deklarasyonu’nun hükümlerine göre tutarlı olarak Milenyum Kalkınma hedeflerini izleyecek ihtiyaca dikkat çeker,

- Krize tutarlı bir cevap geliştirme konusunda AGİT katılımcı devletleri arasında daha fazla eşgüdüm talep eder,

- Katılımcı devletleri korumacılıktan ve ulusal ekonomik tedbirler almaktan kaçınmaya davet eder,
- Katılımcı devletleri enerji yeterliliğinin artırılması için, yenilenebilir enerjileri içeren ve AGİT bölgesinde enerji güvenliği diyalogunun daha da geliştirilmesini destekleyen çevreyle dost endüstrilere yatırım yapmaya ve bunları desteklemeye teşvik eder,
- Katılımcı devletleri, eşit fırsat ve eşit muamele sağlanması amacıyla ulusal data toplama sistemleri geliştirmeye ve işyerlerindeki ayrımcılığı yok etmek için politikalar ve eylemler formüle etmede önderliğe davet eder,
- Parlamenterleri, ekonomik açıdan sıkıntılı olan zamanlarda sıklıkla günah keçisi olarak görülen ulusal azınlıklara ve diğer savunmasız gruplara ait insanlara karşı hoşgörüsüzlükle mücadelede özellikle ihtiyatlı olmaya davet eder,
- Parlamenterleri, cinsel tacizi ve çocuk sömürsünü önlemeyi amaçlayan, çocuk tacizcisi suçluların kapsamlı kayıtlarını tutulmasını sağlayacak ve taciz suçunun failleri için ağır cezalar getirecek ve çocuk hükümlüler ve aileleri için en uygun ihtimamı sağlayacak geniş kapsamlı yasalar benimsemeye davet eder.

Komitelerde kabul edilen ana karar tasarılarının yanı sıra aşağıdaki konularda Ek Karar Tasarıları kabul edilmiştir:

- AGİT'in güçlendirilmesi
- Enerji İşbirliği
- Afganistan
- Enerji Güvenliği
- Anne ölümleri
- Akdeniz'de Serbest Ticaret
- AGİT bölgesinde su yönetimi
- Küçük ve Hafif Silahlar
- Vergi cennetleri
- İklim değişikliği
- Seçim gözlemi
- Yahudi düşmanlığı
- İnternet'te ifade özgürlüğü

- Orta Asya'da işgücü göçü
- AGİT bölgesinde güvenliğin güçlendirilmesinde AGİT'in rolü
- Cezai hükümlerin uygulanması için işbirliği
- Mültecilere yardım ile ilgili yönetmelikler
- Avrupa'da silahların kontrolü ve silahsızlanma ile ilgili yeni tartışmalar
- Kimsesiz azınlıkların korunması ve çocuk dilenciliği ile mücadele
- Parçalanmış Avrupa'nın yeniden birleştirilmesi: 21. yy'da AGİT bölgesinde insan hakları ve temel hakların iyileştirilmesi
- İdam cezası ve idam cezasının kaldırılmasının moratoryumu
- İfade ve düşünce özgürlüğü ile ilgili AGİT sözleşmesinin güçlendirilmesi
- AB ülkelerinde fok balığı derisi ticaretinin yasaklanması

Yukarıdaki Ek Karar Tasarıları'ndan Slovenyalı Batelli tarafından verilen "Parçalanmış Avrupa'nın yeniden birleştirilmesi: 21. yy'da AGİT bölgesinde insan hakları ve temel hakların iyileştirilmesi" konulu Ek Karar Tasarısı, toplantı gündemine damgasını vurmuştur.

Nazizm ve Stalanizmi aynı kefedeki değerlendiren tasarıya Rusya Federasyonu şiddetle karşı çıkmıştır hatta tepki olarak AGİTPA Başkan Yardımcılığı için gösterdiği adayını geri çekmiştir ancak tasarı kabul edilmiştir.

AGİTPA 19. Genel Kurulu'nun 6-10 Temmuz 2010 tarihlerinde Norveç'in Oslo şehrinde yapılması kararlaştırılmıştır.

Saygılarımızla arz ederiz.

**AGİTPA TÜRK GRUBU ÜYESİ, İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
CANAN KALSIN TARAFINDAN
“CİNSİYET EŞİTLİĞİ” KONULU ÇALIŞMA YEMEĞİNDE YAPILAN KONUŞMA**

Şahsım adına önemli bulduğum bir konudan bahsetmek istiyorum, “cinsiyet eşitliği”. Biliyorum ki, bu konuya verdiğiniz önem benimkinden az değildir.

Cinsiyet eşitliğine getirilen geleneksel yaklaşım büyük oranda kadınlara ve erkeklere sosyal hayatın her alanında eşit haklar verilmesini kapsamaktadır, fakat bu yaklaşım daha geniş bir açıdan ele alınmalıdır. Gelişmekte olan güvenlik kavramı bize aynı zamanda, silahlı çatışmaların ve sonuçlarının kurbanı olarak kadınların erkeklerle birlikte barışta pay sahibi olduğunu hatırlatmıştır. Sürdürülebilir barış, sadece kadınların ve erkeklerin eşit oranda katılımlarıyla sağlanabilir.

Bu düşünceyle, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi’nin Kadınlar, Barış ve Güvenlik üzerine 1325 sayılı Kararı, daha 2000 yılında uluslararası toplumun barış ve güvenlik girişimlerinde kadınların rolünün güçlendirilmesi, kadınlar ve erkekler arasındaki farklılıkların barışın sağlanmasını olumsuz etkilememesi gerektiğini öngörmüştür.

Ve işte bu bakış açısı iledir ki, Siyasi İşler ve Güvenlik Komitesi Başkan Yardımcılığı için adaylığımı koydum.

Ülkem, “kadınların haklarını eşit ve tam kullanmasının daha barışçıl ve demokratik AGİT çağının sağlanması için gerekli olduğu”nun ilan edildiği Örgüt’ün 1999 Zirvesi’ne ev sahipliği yapmış olmanın gururunu yaşamaktadır.

Türkiye’nin cinsiyet eşitliğinin sağlanması yolunda sarf ettiği çabalar, hem Cinsiyet Eşitliğinin Sağlanması 2004 Eylem Planı’nın hem de İstanbul Deklarasyonu’nun lafzı ve ruhuna tereddütsüz bir şekilde bağlı olduğumuzun göstergesidir.

Ulusal mevzuatımızı yenilemenin yanı sıra, TBMM içerisinde Kadınlar ve Erkekler için Eşit Fırsatlar Komisyonu kurulmuştur. Komisyon’un ilk üyeleri arasında olmaktan gurur duyuyorum. Sadece Türkiye’de kadın haklarının korunması ve gelişmesi için çabalamayacağız, aynı zamanda bölgesel ve uluslararası arenada bu konuda olan gelişmeleri de takip edeceğiz.

Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Yok Edilmesi Sözleşmesi ve İhtiyari Opsiyonel Protokolü’ne taraf ülke olarak Türkiye, Cidde’den New York’a, Viyana’dan Strazburg’a, Addis Ababa’dan Cenevre’ye tüm uluslararası forumlarda cinsiyet eşitliğinin dünya genelinde farkındalık kazanması için çaba sarf etmektedir. Bu alanda büyük ilerleme kaydedilmiştir. Fakat yapılması gereken çok şey vardır. Bu doğrultuda olan gelişmeler, farkına varmak istediklerimizi ve amaçlarımızı gerçekleştirmek için sahip olduğumuz potansiyeli doğrulamaktadır. Fakat başarımızın büyüklüğü, bu konuya adayacağımız enerjiye ve isteğe bağlıdır. Bunun için elimden gelenin en iyisini yapacağıma söz veriyorum.

Ünlü şair Tefvik Fikret yaklaşık bir asır önce şöyle demiştir:

“Elbet sefil olursa kadın, alçalır beşer.”

Dünyanın en büyük güvenlik teşkilatı AGİT, kadınların küçük görülmesine bir son verilmesi gerektiğinin altını çizmektedir, kadınlar sorun çözücü karar alma ve barışın sağlanması sürecinde yer almalıdırlar.

Teşkilatın bu alandaki çalışmalarına önemli katkılarda bulunacağıma inanıyorum.

**AGİTPA TÜRK GRUBU ÜYESİ, AFYONKARAHİSAR MİLLETVEKİLİ
ABDÜLKADİR AKCAN TARAFINDAN 18. AGİTPA GENEL KURULU
SIRASINDA YAPILAN KONUŞMA**

Gıda güvenliği ile ilgili bazı önemli noktalara değinmek istiyorum. Dünya nüfusu çok hızlı artıyor, buna karşılık zirai ekim alanlarını aynı paralelde genişletme şansımız yok. Bundan dolayı, AGİTPA ülkeleri olarak tarımsal üretimi geliştirmekten başka şansımız olmadığını bilmemiz gerekiyor. Her ne kadar iklim değişikliği, sıcaklık derecelerinin artması ve gıda için ekilebilir alanların azalması pahasına olsa bile, şu anda zirai teknolojiler geliştirmeye devam etmeliyiz. İnsanlık adına bu hususta tedbirli olmaya devam etmeliyiz. Bu, biyo-teknoloji tekniğini de içermektedir.

Ürünlerin genetik yapısının değiştirilmesi insan organizmasına zarar vermemeli ve gelecek nesiller üzerinde olumsuz etkiler göstermemelidir. AGİT bölgesindeki katılımcı devletler olarak dünya nüfusunun sağlığını korumak için ortak tarım politikaları ve standartları geliştirmeliyiz.

Diğer taraftan, insan ve hayvan organizmalarının % 70'i sudan oluşmaktadır. Bu da suyun hayatımızda ne kadar önemli bir element olduğunun işaretidir. Su hayat demektir. Temiz ve içilebilir suyun temin edilmesi, gıda güvenliği açısından da hayli önem arz etmekte ve dünyadaki bütün ülkelerin ortak hareket etmesini gerektirmektedir. Bu yüzden, su yönetiminin garanti altına almak için tüm dünya ülkeleri ortak çalışmalıdır.

Öte yandan, gıda yetiştirmek amacıyla ekilebilir arazilerin oranını azaltmak ve bunun yerine biyo-enerji ürünleri yetiştirmek de yine başka bir ihtilaf alanıdır. Yeterli enerji, güneş enerjisi yöntemi ya da yenilenebilir enerji kaynaklarından da elde edilebilir. Bu sebeple, ekilebilir alanların dağıtımı konusunda çok dikkatli olmamız gerektiğini bir kez daha vurguluyorum.

Zaten dar ve yetersiz olan gıda üretimi alanları daraltılmamalıdır. Dünyada ve özellikle yakın doğuda petrol zenginlerinin ekilebilir arazi satın almalarının yaratacağı muhtemel çatışma alanlarına dikkat çekmek istiyorum. Gıda hijyeninin sağlanması da yine gıda güvenliğinin farklı bir boyutudur. Hayvanlarda ortaya çıkan viral salgın hastalıklar kuş gribi, domuz gribi vs. gibi çok boyutlu problemlere karşı AGİTPA ülkeleri ve tüm dünya ülkelerinin ortak mücadele etmeleri gerekmektedir. Zira ülkelerin tek başlarına alacakları tedbirler çözüm değildir.

**AGİTPA TÜRK GRUBU ÜYESİ, ŞANLIURFA MİLLETVEKİLİ A. EMİN ÖNEN
TARAFINDAN 18. AGİTPA GENEL KURULU SIRASINDA YAPILAN KONUŞMA**

AGİT bölgesinde ve çevresinde güvenlik ve istikrarı etkileyen gelişmelerle ilgili bazı görüşlerimi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Öncelikle Rusya Federasyonu Devlet Başkanı Medvedev'in sunduğu öneriyi müteakiben, Avrupa güvenliğinin geleceği üzerine geçen yıl Helsinki'de başlatılan müzakereyi memnuniyetle karşıladığımı belirtmek isterim. Yunanistan Dönem Başkanlığı tarafından evsahipliği yapılan AGİT Enformel Bakanlar toplantısında başlayan müzakerelerin devam edeceğini umuyorum. Görüşmelerin AGİT, Avrupa ve Avrupa- Atlantik kurumları içerisinde oluşturduğumuz müktesebatı geliştirmeye yardımcı olacağını düşünüyorum. Korfu'da, NATO-Rusya Konseyi'nin toplanması bir diğer olumlu gelişmedir.

Gürcistan'daki duruma ilişkin değişiklikler bölgede bir bütün olarak güvenlik ve istikrar gereksinimlerini engellememelidir. Cenevre sürecindeki tüm tarafların tam taahhüdünü ve bağlılığını teşvik ediyoruz, Gürcistan'ın istikrarını ve güvenliğini destekleyecek faydalı sonuçlar bekliyoruz.

Gürcistan krizinden alınan belli dersler, sözde dondurulmuş çalışmaların özünü oluşturan tehlikeli gerilimdir. Türkiye'nin Kafkasya İstikrar ve İşbirliği Platformu oluşturmasının sebebi de budur. Katılım ve işbirliği aracılığıyla barış ve istikrar için bölgesel ortakların ortak bir anlayış ortaya koymalarına yönelik uzun vadeli çabaların yürütülmesi amaçlanmaktadır.

Bunun yanı sıra, ülkemizin 2010-2012 yılları arasında Asya'da Etkileşim ve İşbirliği Konferansı'nın (CICA) başkanlığını yürüteceğini bildirmek isterim. Organizasyonlardaki hizmetlerinde sarf ettikleri tükenmez çabalarından ötürü CICA'nın Kazak Başkanlığına teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca Türkiye, Orta Doğu'daki gelişmeleri yakından takip etmektedir ve sorunların çözümünde sarf edilen çabalara katkı sağlamaktadır. Orta Doğu, siyasi gündemimizde önemli bir yer tutmaktadır.

Orta Doğu'daki sorunlar birbirine bağlı hale gelmiştir ve kapsamlı yaklaşımlara ihtiyaç duyulmaktadır. Güvenlik Konseyi'nin ilgili kararlarına uyum sağlayan İsrail Devleti ile yan yana yaşayan Filistin Devleti'nin kurulmasına dayanan Arap-İsrail problemine adil ve kapsamlı çözümler getirilmelidir.

1 Nisan tarihinde Amerika Birleşik Devletleri ve Rusya Devlet Başkanlarının ortak beyanlarını ve Başkan Obama'nın 5 Nisan tarihinde Prag'da yaptığı konuşmayı sevindirici buluyoruz. Bu gelişmeler çok taraflı silahsızlanma diplomasisi alanında durgunluğun aşılmasına yönelik beklentileri artırmaktadır. Bu bakımdan, Silahsızlanma Konferansı'nın ve Amerika Birleşik Devletleri ile Rusya arasında yapılan START Anlaşması'nın teşvik edici bir ivmeye sahip olduğunu görmekteyiz.

Son olarak, İnan'ın nükleer programı hakkında, uluslararası toplum üyeleriyle aynı endişeleri yaşıyoruz. İnan nükleer sorunu için diplomatik zmlerin bulunacağına yürekten inanıyoruz. Bölgede var olan istikrasızlık durumu dikkate alındığında, bu konuya yönelik başka çözüm yolu yoktur. Bu süreci kolaylaştırmaya devam edeceğiz.